

บทที่ 2

วิวัฒนาการทางการศึกษาของสตรี

2.1 วิวัฒนาการทางการศึกษาของสตรีในประเทศไทย

สังคมไทยในสมัยก่อน ชายจะได้รับการยกย่องเหนือกว่าหญิงทั้งในทางปฏิบัติและทางกฎหมาย ผู้ชายมีฐานะเป็นหัวหน้าครอบครัว เป็นใหญ่ เป็นผู้ตัดสินใจในกิจกรรมของครอบครัว ในขณะที่ผู้หญิงมีหน้าที่เป็นภรรยา เป็นแม่ คอยปรนนิบัติและเอาใจใส่ต่อครอบครัว

การปฏิบัติต่อชายและหญิงนั้นแตกต่างกัน ชายมีโอกาสได้เล่าเรียน ได้ทำงานนอกบ้าน ได้เที่ยวเตร่ ผู้หญิงต้องอยู่กับบ้าน ถูกอบรมเลี้ยงดูเตรียมให้เป็นภรรยาที่ดี เก่งในด้านการจัดบ้านเรือนและการครัว ไม่ต้องเล่าเรียนมาก

สมัยปัจจุบัน ชายและหญิงมีฐานะเท่าเทียมกัน เพราะได้รับอิทธิพลจากอารยธรรมตะวันตก ผู้หญิงมีโอกาสดำเนินการศึกษาสูง สามารถออกไปประกอบอาชีพนอกบ้านได้ทัดเทียมกับชาย

สำหรับการศึกษาของหญิงไทย มีวิวัฒนาการดังต่อไปนี้

1) วิวัฒนาการทางการศึกษาของสตรีในสมัยสุโขทัย

สมัยสุโขทัย สตรีเป็นที่ยอมรับนับถือและมีบทบาทในสังคมเป็นอย่างดี ภรรยาได้รับการยกย่องเสมือนเพื่อนคู่คิดของสามี โดยเฉพาะสตรีในสังคมชั้นสูงจะได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับบุรุษ วิชาที่ศึกษาได้แก่ ไคลงฉันท กานท์ กลอน ร้อยกรอง อักษรสันสกฤต อักษรสยามพากย์ คัมภีร์ไตรเภท คัมภีร์ไตรวิชาตามตำรับโหราศาสตร์ การปักทอ และงานฝีมือต่าง ๆ

ส่วนสตรีสามัญชนจะ ไม่ได้รับการศึกษา เพราะการศึกษาในสมัยนี้เน้นการเรียนการสอนในวัด มีพระสงฆ์เป็นครู ผู้มีสิทธิเรียนหนังสือจึงมีเฉพาะผู้ชาย ผู้หญิงทั่วไป จะได้รับการฝึกฝนด้านการบ้าน การเรือน เท่านั้น

2. วิวัฒนาการทางการศึกษาของสตรีในสมัยอยุธยา

ฐานะของสตรีไทยสมัยอยุธยาด้อยลง ตัวอย่างเช่น มีกฎหมายห้ามหญิงไทย

แต่งงานกับชาวต่างชาติ แต่อัญญาให้ชายไทยมีภรรยาได้ตามความต้องการ และมีสิทธิทำโทษภรรยาได้

การศึกษาของสตรีสมัยนี้ก็เช่นเดียวกับสมัยสุโขทัย พ่อแม่ไม่นิยมให้ลูกสาวเรียนหนังสือ เด็กผู้หญิงจะได้รับการฝึกอบรมงานเย็บปักถักร้อย การทอผ้า การครัว ฝึกกิริยามารยาท เพื่อเตรียมตัวเป็นแม่บ้านที่ดี หญิงไทยจึงมีกิริยามารยาทอ่อนน้อม วาจาไพเราะ

สำหรับบุตรหลานของขุนนางหรือข้าราชการที่ใกล้ชิดเจ้านาย จะถูกส่งเข้าไปฝึกอบรมมารยาท งานฝีมือ การขับร้องฟ้อนรำในวัง ซึ่งถือว่าเป็นสถาบันการศึกษาขั้นสูงของสตรีในสมัยนั้น

เจ้านายที่เป็นสตรีจะได้รับการศึกษาเช่นเดียวกับสตรีในสมัยสุโขทัย สตรีในสมัยอยุธยาที่มีความสามารถในด้านโคลงกลอนได้แก่ พระราชธิดาในพระเจ้าอยู่หัวบรมโกษฐ์คือ เจ้าฟ้ากุณฑล ทรงนิพนธ์เรื่องดาหลัง และเจ้าฟ้ามงกุฎ ทรงนิพนธ์เรื่องอิเหนา

3. วัฒนาการทางการศึกษาของสตรีในสมัยรัตนโกสินทร์

สมัยรัตนโกสินทร์มีการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมและท่าทีของสตรีในสังคมเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการติดต่อกับประเทศทางตะวันตก ทำให้ได้รับแนวความคิดและวัฒนธรรมตะวันตก การศึกษาเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กไทยได้รับการศึกษาภาคบังคับ

การศึกษาในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นสำหรับพระราชธิดาที่มีอายุระหว่าง 3-7 ขวบ ต้องได้รับการศึกษาขั้นต้นโดยเรียนร่วมกับพระราชโอรส เมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นต้นแล้วต้องแยกไปศึกษาวิชาการเรือน ฝึกอบรมกิริยามารยาท พร้อมกับเรียนภาษาไทยโดยการอ่านหนังสือต่าง ๆ จนอายุ 11 ปี ต่อจากนั้นก็ศึกษาวรรณคดี นุกตคำสนา วิชาการเรือน การช่าง ประวัติศาสตร์ ราชประเพณี และระเบียบวินัยของกุลสตรี เป็นต้น

ส่วนหญิงที่เป็นเชื้อพระวงศ์ พระเจ้าอยู่หัวจะรับเลี้ยงในพระราชวัง และจะ
ได้เข้ารับการฝึกอบรมกริยามารยาท วิชาการเรือน เย็บปักถักร้อย ทำกับข้าว การ
ฟ้อนรำ การละคร หัดเขียนอ่าน แต่งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน เป็นต้น เมื่อศึกษา
สำเร็จแล้วจะทำหน้าที่เป็นอาจารย์สอนเด็กรุ่นหลังต่อไป

หญิงที่เป็นลูกทนต์ ที่พ่อแม่ต้องการให้ได้รับการศึกษา ก็จะส่งมาถวายตัวเป็น
ข้าหลวง คอยรับใช้และศึกษาเล่าเรียนกับเจ้านายหญิง วิชาที่ศึกษาได้แก่ การเย็บ
ปักถักร้อย ทำอาหาร ทำดอกไม้ และวิชาการเรื่อนอื่น ๆ รวมทั้งหัดเขียนอ่าน เมื่อ
โตพอที่จะมีครอบครัวได้แล้วก็จะลาออกไปแต่งงาน

สำหรับหญิงลูกชาวบ้านทั่วไป จะไม่ได้รับการศึกษาใด ๆ จะช่วยงานบ้านหรือ
ทำงานที่ต้องใช้แรงงาน

ในปี พ.ศ. 2464 ได้มีการประกาศให้การศึกษาาระดับประถมศึกษาเป็นการ
ศึกษาภาคบังคับสำหรับเด็กไทยในวัยศึกษาทุกคน

ต่อมาได้มีการจัดตั้งโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาและโรงเรียนอาชีวศึกษา รับ
เฉพาะเด็กผู้ชายชั้นในกรุงเทพฯ และได้เปิดรับเด็กผู้หญิงในเวลาต่อมา

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในครอบครัวที่สามารถส่งเสียลูกหลานให้เข้าเรียนได้
จำนวนจำกัด พ่อแม่จะส่งลูกผู้ชายเข้าเรียนก่อนลูกผู้หญิง

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระธิดาของพระองค์ชื่อ
หม่อมเจ้าหญิงนิจตรจิรภา เทวกุล ได้รับการศึกษาระดับมัธยม 5 และได้รับการ
ขนานนามว่าเป็นอาจารย์หญิงคนแรกของเมืองไทย ท่านเป็นอาจารย์สอนที่โรงเรียน
ราชินีโดยไม่ได้รับเงินเดือน และได้จัดตั้งโรงเรียนการช่าง ซึ่งเป็นสาขาของโรงเรียน
ราชินี

นอกจากนี้ได้ทรงริเริ่มการอนุบาลทารก ได้ปรับปรุงวิธีการสอนและการอบรม
เด็กให้รู้จักช่วยตัวเองได้ตามหลักของ มอนเตสซอรี และ โฟรแบบส์

ในสมัยนี้ไทยมีการติดต่อค้าขายกับประเทศตะวันตก พระบาทสมเด็จพระจอม
เกล้าฯ ทรงเห็นความสำคัญของการเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อประโยชน์ในการเจรจา

ติดต่อกับชาวยุโรป พระองค์ทรงโปรดให้มิชชันนารีชาวอเมริกันสอนภาษาอังกฤษให้
จนพระองค์สามารถอ่าน เขียน และตรัสได้ ทั้งยังทรงจ้างมิชชันนารีให้เข้าไปสอน
ภาษาอังกฤษแก่เจ้านายชาย หญิงในพระบรมมหาราชวัง

ต่อมามีสตรีไทยชื่อนางสาวตระกูล อมาตยกุล ซึ่งเป็นลูกของพระปรีชาภักการ
เมื่อมารดาของนางสาวตระกูลเสียชีวิต พระปรีชาฯ ได้สมรสใหม่กับ นางสาวแพนนี่
นีอกซ์ บุตรีของกงสุลอังกฤษประจำประเทศไทย พระปรีชาฯ ถูกจำคุกในเวลา
ต่อมานางแพนนี่จึงพานางสาวตระกูล ไปอยู่ที่ประเทศฝรั่งเศส นางสาวตระกูลได้
ศึกษาภาษาฝรั่งเศส ภาษาอังกฤษ และภาษาลาติน จนเชี่ยวชาญ ได้กลับมาเมือง
ไทยเมื่ออายุได้ 17 ปี และได้เข้าถวายตัวแก่สมเด็จพระนางเจ้าสว่างวัฒนา พระ
บรมราชเทวี ในรัชกาลที่ 5 โดยทำหน้าที่ล่าม คือทำหน้าที่ติดต่อระหว่างพระบาทสม
เด็จพระเจ้าอยู่หัว และเจ้านายไทย กับหมอฝรั่งที่เข้ามารักษาในราชสำนัก นอก
จากนั้นยังเป็นล่ามให้แก่แขกบ้านแขกเมืองทั้งหลายที่เข้าเฝ้า

ส่วนหญิงสามัญชน ได้รับการศึกษาจากพวกมิชชันนารี ที่ต้องการชักชวนให้คน
ไทยนับถือศาสนาคริสต์ วิชาที่สอนได้แก่ การอ่าน เขียน เลข ร้องเพลงและศาสนา
คริสต์

พวกมิชชันนารีได้จัดตั้งโรงเรียนราษฎร หรือเรียกว่าโรงเรียนเซนต์คิกดี
ปัจจุบันได้แก่โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนอัสสัมชัญและโรงเรียน
วัฒนาวิทยาลัย เป็นต้น

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว การศึกษาของสตรีไทย
ได้วิวัฒนาการมากกว่าช่วงระยะที่ผ่านมา ดังนี้

ในปี พ.ศ. 2413 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนอุตสาหกรรมสำหรับเด็กหญิงขึ้นที่
กรุงเทพฯ สมามตสตรีในอเมริกาได้บริจาคเงินจำนวนหนึ่ง ให้มาสร้างโรงเรียน
ประจำสำหรับเด็กหญิงในกรุงเทพฯ

ในปี พ.ศ. 2417 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนราษฎรสตรีเป็นแห่งแรก ชื่อโรง
เรียนกุลสตรีวังหลัง โรงเรียนนี้รับเด็กนักเรียนทั้งประจำและไป-กลับ ระยะแรกมี

นักเรียนไม่มากนัก ต่อมา Mrs. Cole หรือที่เรียกกันว่า แหม่ม โคล์ ได้บริหารโรงเรียนใหม่ มีการเก็บค่าเล่าเรียนและค่าเลี้ยงดูเดือนละ 5 บาทชำระราชการชั้นสูง และพระบรมวงศานุวงศ์ได้ส่งธิดามาศึกษาที่โรงเรียนแห่งนี้ ซึ่งเป็นการศึกษาร่วมกันระหว่างเด็กหญิงไทยต่างชั้นวรรณะ นักเรียนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน

วิชาที่สอนในโรงเรียนกุลสตรีวังหลังได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ ภาษาไทย การครัว เย็บปักถักร้อย ถักนิตติ้ง โครเช่ และศาสนาคริสต์ นอกจากนี้ยังฝึกอบรมเรื่องการสมาคม จนลูกศิษย์สามารถออกมารับแขกเมืองได้อีกด้วย

โรงเรียนแห่งนี้มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากผู้ปกครองเป็นอย่างมาก มีนักเรียนเพิ่มขึ้นจนที่เรียนไม่เพียงพอ พระอภิวัดยาตมได้บริจาคที่บางกะปิให้ 25 ไร่ แหม่ม โคล์จึงย้ายนักเรียนประจำไปเรียนที่บางกะปิ อีก 5 ปีต่อมาจึงย้ายนักเรียนไป-กลับมาเรียนร่วมกัน และได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็น "โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย"

ในปี พ.ศ. 2418 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนมิชชันนารีขึ้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ชื่อโรงเรียนดาราวิทยาลัย

ในปี พ.ศ. 2423 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนสำหรับสตรีขึ้นที่วังหน้าอุดม เพื่อเป็นวิทยาทานอุทิศแด่สมเด็จพระนางสุนันทากุมารีรัตน์ซึ่งสิ้นพระชนม์ โดยประสูติอุบัติเหตุเรือล่มชื่อ โรงสกุลสุนันทาลัย ต่อมายุบเป็นโรงเรียนราชินี

ในปี พ.ศ. 2431 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้ง โรงเรียนราชพยาบาลขึ้นเป็นโรงพยาบาลแห่งแรกในประเทศไทย

เมื่อวันที่ 12 มกราคม พ.ศ. 2439 สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีทรงพระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ ตั้งการฝึกหัดวิชาแพทย์ผดุงครรภ์ขึ้น เรียกว่า โรงเรียนแพทย์ผดุงครรภ์และหญิงพยาบาล หลักสูตรการศึกษา 3 ปี โดยเรียนภาคทฤษฎี 2 ปี โดยเรียนภาคทฤษฎี 2 ปี และภาคปฏิบัติ 1 ปี นักเรียนที่เรียนโรงเรียนแพทย์มี 2 ประเภทคือ

- นักเรียนทุกหลวง ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา แล้วให้ทำงานในโรงเรียนแพทย์ไม่ต่ำกว่า 3 ปี

- นักเรียนเขลยศักดิ์ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียนเอง

วิชาที่เรียนได้แก่ วิชาฟิสิกส์ เคมี ภาษาอังกฤษ สุขศึกษา การตรวจคนไข้และ
ธรรมจรรยา สำหรับการฝึกหัดประกอบด้วยการทำรายงาน การเย็บปักถักร้อยที่เกี่ยวข้อง
กับพยาบาล การประกอบอาหารให้คนเจ็บ การปั้นขวด การเลี้ยงเด็ก การ
ปลูกฝี การตรวจไข้ การพยาบาลและการประกอบการณ์ด้วยตนเอง

ในปี พ.ศ. 2439 มิชชันนารีฝรั่งเศสได้จัดตั้งโรงเรียนสตรี จนถึงปี 2431
รวม 23 โรงเรียน มีนักเรียน 1,381 คน

ในปี พ.ศ. 2441 ได้จัดทำโครงการการศึกษาของประเทศไทย โครงการดังกล่าว
กล่าวได้กล่าวถึงการศึกษาของหญิงไทย ดังนี้

"การศึกษาเล่าเรียนส่วนเพศหญิงนั้น เมื่อถึงเวลาที่จะต้องจัดอนุเมติตามเด็ก
ชาย คือมีโรงเรียนบุรุษและโรงเรียนเบื้องต้น เบื้องกลาง ทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ
และเพิ่มหลักเรียนในการเย็บปักถักร้อย และการรักษาเห่าเรือน
ตามสมัยที่ต้องการซึ่งจัดขึ้นได้" สำหรับการฝึกหัดครูหญิงนั้น ให้โรงเรียนสุนันทาลัย
จัดฝึกหัดการเป็นอาจารย์ เพื่อจะได้มีครูสอนในโรงเรียนสตรี (รอง ศยามานนท์,
2495 : น.57)

ต่อมาสมเด็จพระนางเจ้าเสาวภาผ่องศรี พระบรมราชินีนาถทรงเห็นความสำคัญ
ของการศึกษาของหญิงไทย ว่าควรมีโอกาสศึกษาเล่าเรียนเท่าเทียมชาย เพื่อจะ
ได้ช่วยกันบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ครอบครัวของตนและประเทศชาติ ทั้งยังได้นำความ
รู้ไปอบรมบุตรธิดาให้เป็นพลเมืองดี พระองค์ทรงตั้งโรงเรียนหญิงแบบเข้าไปเห็น
กลับขึ้น ชื่อ โรงเรียนเสาวภา

ในวันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2444 สมเด็จพระบรมราชินีนาถทรงโปรดเกล้าฯ
ให้จัดตั้งโรงเรียนหญิงสอนวิชา ชื่อ โรงเรียนบำรุงสตรีวิชา เป็นโรงเรียนรัฐบาล
แห่งแรกที่สอนวิชาการฝีมือ การเรียนและการช่าง ต่อมาได้ย้ายโรงเรียนเสาวภา

มาสมทบกับโรงเรียนบำรุงสตรีวิชา แล้วใช้ชื่อว่า โรงเรียนเสาวภา

ต่อมา พ.ศ. 2447 ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ ให้สร้างโรงเรียนสตรีชื่อ โรงเรียนราชินี เดิมตั้งอยู่ที่มณฑลนครราชสีมา และถนนจักรเพชร ต่อมาได้ย้ายไปที่ถนนพระอาทิตย์ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ปัจจุบันตั้งอยู่ที่ปากคลองตลาด

ได้มีการจัดตั้ง โรงเรียนศรีจิตรสง่า (โรงเรียนราชินีบน) ที่ถนนอิสรภาพค้อยู่ในความอุปถัมภ์ของหม่อมเจ้าพิจิตรจิราภา เทวกุล โรงเรียนแห่งนี้เปิดสอนชั้นเด็กเล็กถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และได้ขยายไปจนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ในปี พ.ศ. 2469 สมเด็จพระราชบิดุจจาเจ้าฟ้าวไลยอลงกรณ์ กรมหลวงเพชรบุรีสรีรินคร ทรงบริจาคทุนทรัพย์ให้ตั้งที่ดินริมถนนท่าเขียวไช้กา สมทบกับที่ดินของพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้าและให้กองช่างสาขาภิบาลอำนวยการสร้างโรงเรียนสตรีชั้นให้เด็กเรียนชั้นมัธยม 7-8 ของโรงเรียนราชินีเดิม สมทบกับนักเรียนโรงเรียนศรีจิตรสง่าเรียนที่โรงเรียนที่สร้างใหม่ ชื่อ โรงเรียนราชินีบน

ในสมัยนั้นมีการสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงเพื่อไปศึกษาต่อยังต่างประเทศแล้ว และนางสาวสายหยุด เก่งระดมยิง นักเรียนโรงเรียนราชินี ซึ่งเป็นนักเรียนหญิงคนแรกที่สามารถสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงเพื่อไปศึกษาวิชาแพทย์ที่ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ แสดงให้เห็นว่าหญิงมีความสามารถไม่แพ้ชายและแสดงให้เห็นถึงการเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่สตรี มากกว่าที่นี้แล้วมา

ในปี พ.ศ. 2456 ซึ่งเป็นรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 6 ทรงดัดแปลงโครงการศึกษาในสมัยพระบิดาและได้ประกาศใช้ โครงการศึกษาชาติพุทธศักราช 2456 ได้ขยายหลักสูตรสำหรับนักเรียนชาย โดยกำหนดให้หลักสูตรระดับประถมศึกษาใช้เวลา 5 ปี โดยแบ่งเป็นวิชาสามัญ 3 ปี วิชาชีพ 2 ปี หลักสูตรระดับมัธยมศึกษา 8 ปี ส่วนหลักสูตรของนักเรียนหญิงนั้นระดับประถมศึกษาใช้เวลา 3 ปี ระดับมัธยมศึกษาใช้เวลา 6 ปี หลักสูตรวิชาชีพระดับประถมศึกษา 2 ปี ไม่บังคับให้หญิงเรียน เมื่อเด็กหญิงเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถ

เข้าเรียนต่อวิชาสามัญในชั้นมัธยมได้ทันที

โครงการศึกษาแห่งชาติ ได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 สายคือ

1) สายสามัญศึกษา สอนวิชาสามัญทั่ว ๆ ไป ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์และสังคม เป็นต้น

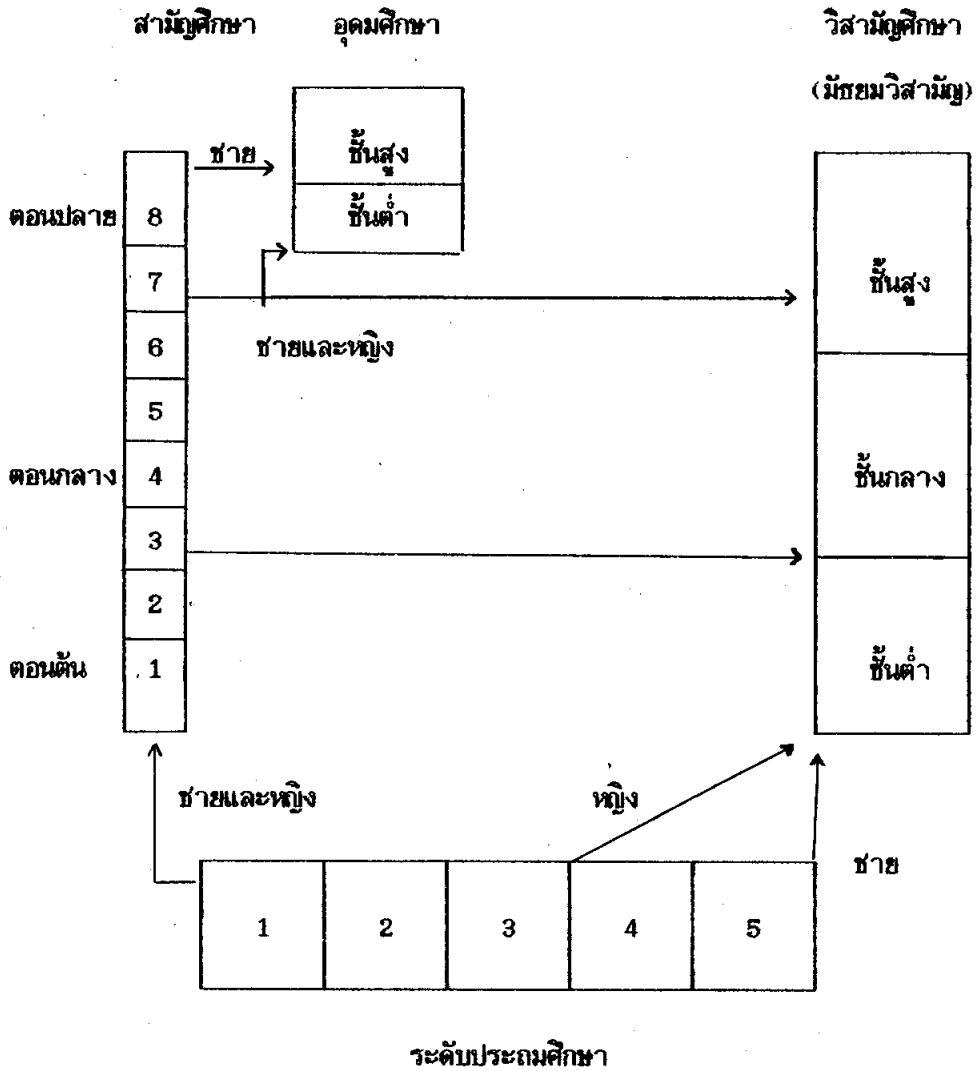
2) สายวิสามัญศึกษา สอนวิชาพิเศษเฉพาะอย่างตามความต้องการของผู้เรียน ได้แก่ วิชาครู วิชากฎหมาย วิชาแพทย์ เป็นต้น

นอกจากนั้นโครงการศึกษาแห่งชาติ ยังจัดแบ่งการเรียนการสอนเป็น 2 ภาค คือ การศึกษาภาคบังคับและการศึกษาภาคพิเศษ

การศึกษาภาคบังคับเป็นการศึกษาระดับประถมศึกษา ที่เด็กไทยทุกคนต้องเรียน วิชาที่เรียนเป็นวิชาสามัญและวิสามัญที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน ส่วนการศึกษาพิเศษเป็นการศึกษาระดับที่สูงกว่าระดับประถมศึกษา ได้แก่ ระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา ผู้ที่มีความพร้อมสามารถเรียนได้

ในปี พ.ศ. 2458 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโครงการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2456 ดังรายละเอียดตามแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิโครงการศึกษา พ.ศ. 2458

ในปี พ.ศ. 2450 กระทรวงธรรมการ ได้เปิดสอนฝึกหัดครูที่โรงเรียนสตรีวิทยา ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาการขาดแคลนครูสตรีที่ต้องการออกไปสอนในโรงเรียนต่างจังหวัด วิธีการดังกล่าวสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนครูสตรีได้บ้าง แต่ปริมาณครูสตรียังมีไม่พอกับความต้องการ

ในปี พ.ศ. 2456 กระทรวงธรรมการ ได้จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีแห่งแรก ชื่อ โรงเรียนฝึกหัดครูเบ็ญจมาชวลัย นักเรียนหญิงของโรงเรียนนี้ต้องเป็นผู้ที่รักใน

การเป็นครู และมุ่งที่จะมีอาชีพครู หลักสูตรการเรียนใช้เวลา 3-5 ปี นักเรียนทุกคนได้รับทุนเล่าเรียนหลวงและเป็นนักเรียนประจำ

ในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2464 รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา บังคับให้เด็กไทยทุกคนที่มีอายุ 7-14 ปี ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล โดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน ส่วนเด็กที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ ได้รับการยกเว้นการเรียนระดับประถมศึกษา

- 1) เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 14 ปี แต่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาแล้ว
- 2) เด็กที่บกพร่องทางด้านกำลังกาย ความคิด และเด็กที่เป็นโรคติดต่อ
- 3) เด็กที่มีบ้านอยู่ห่างจากโรงเรียนรัฐบาลเป็นระยะทาง 3,200 เมตร หรือไม่สามารถมาโรงเรียนได้ด้วยสาเหตุหนึ่งซึ่งไม่มีทางหลีกเลี่ยง

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา ทำให้เด็กหญิงไทยได้รับการศึกษามากขึ้น

ในปี พ.ศ. 2460 รัชกาลที่ 6 ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งมหาวิทยาลัยแห่งแรกในประเทศไทย คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นการเปิดโอกาสให้หญิงไทยได้รับการศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาเทียบเท่าชาย

ในปี พ.ศ. 2475 ซึ่งเป็นปีที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย ได้มีการจัดตั้งสภาการศึกษาให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนการศึกษาของชาติ สภาการศึกษาได้เปลี่ยนโครงการศึกษามาเป็นแผนการศึกษาแห่งชาติ

แผนการศึกษาชาติปีพุทธศักราช 2475 มีจุดประสงค์ดังนี้

- 1) ให้พลเมืองทุกคนไม่เลือกเพศ ชาติ ศาสนา ได้รับการศึกษาจนควรแก่อัธยาศัยของตน
- 2) เพื่อการอาชีพของตน กุลบุตรกุลธิดา ควรได้รับการศึกษาทั้งสามัญและวิสามัญ ซึ่งกำหนดไว้เป็นขั้น ๆ ตามภูมิปัญญาและทุนทรัพย์ โดยจัดการศึกษาเป็น 3 ส่วนคือ

- จริยศึกษา อบรมให้มีศีลธรรมอันดีงาม

- พุทธิศึกษา ให้ปัญญาความรู้
- พลศึกษา หัดให้เป็นผู้มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง

ในปี พ.ศ. 2478 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2479 โดยบังคับใช้ทุกตำบล และได้เปลี่ยนอายุบังคับจาก 7-14 ปีบริบูรณ์ เป็นย่างเข้าอายุปีที่ 8 ถึงย่างเข้าอายุ 15 ปี และได้ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2479 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1) รัฐมีความมุ่งหมายที่จะให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษา เพื่อจะได้ทำหน้าที่พลเมืองตามระบอบรัฐธรรมนูญ ได้โดยเต็มที่ และเพื่อทุกคนจะได้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและตนเองตามหน้าที่

2) เพื่อให้ประโยชน์ตามหน้าที่กุลบุตรกุลธิดา พึงได้รับการศึกษาทั้งสองสถาน คือ สามัญศึกษา กับอาชีวศึกษา

ในปี พ.ศ. 2494 ได้ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494 โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1) รัฐมีความมุ่งหมายให้พลเมืองได้รับการศึกษาพอเหมาะแก่อัตภาพ

2) เพื่อการเป็นพลเมืองดี กุลบุตรกุลธิดาพึงได้รับการศึกษาอยู่ในโรงเรียนจนอายุย่างเข้าปีที่ 15 เป็นอย่างน้อย

3) กุลบุตรกุลธิดาพึงชวนทวายนหาความรู้และความฉลาด ฉะนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของตนสืบไปภายหน้า และมีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย

หลักสูตรการศึกษาตามแผนการศึกษาฉบับนี้เป็นแบบ 4:6:2 คือ ระดับประถมศึกษาใช้เวลา 4 ปี ระดับมัธยมศึกษาใช้เวลา 6 ปี แบ่งเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี ระดับเตรียมอุดมศึกษา 2 ปี

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น แบ่งออกเป็น 3 สายคือ สายวิสามัญ สายสามัญและสายอาชีวศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีเฉพาะสายวิสามัญและอาชีวะ

ในปี พ.ศ. 2503 ได้ประกาศใช้แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2503 มีจุดมุ่งหมายดังนี้

1) รัฐมีความมุ่งหมายให้พลเมืองทุกคนได้รับการศึกษาตามควรแก่อัตภาพ

2) กุลบุตรกุลธิดาพึงได้รับการศึกษาอยู่ในโรงเรียนจนอายุ 15 ปีบริบูรณ์เป็นอย่างน้อย

3) กุลบุตรกุลธิดา พึงชวนชวาทหาความรู้และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์แก่งานของตนสืบไปภายหลัง

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับ พ.ศ.2503 ได้เปลี่ยนระบบการศึกษาจากเดิมประถมต้น 4 ปี เพิ่มเป็น 7 ปี แบ่งเป็นประโยคประถมศึกษาตอนต้น 4 ปี ประถมศึกษาตอนปลาย 3 ปี และระดับมัธยมศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือมัธยมศึกษาตอนต้นสายสามัญ 3 ปี และสายอาชีพ 1 ปี - 3 ปี ส่วนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญ 2 ปี และสายอาชีพ 1-3 ปี

ในปี พ.ศ.2520 ได้มีการปฏิรูปการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง โดยถือว่าการศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งสร้างเสริมคุณภาพของประชากรให้สามารถดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม ได้มีการจัดแผนการศึกษาฉบับ พ.ศ. 2520 โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับคือ

1) ก่อนประถมศึกษา เน้นการอบรมเด็กให้พร้อมทุกด้านก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาคือ

2) ระดับประถมศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานสามารถประกอบอาชีพได้ตามควรแก่วัยและความสามารถ การศึกษาระดับนี้จัดเป็นตอนเดียวตลอดใช้เวลาเรียน 6 ปี กำหนดให้เด็กเข้าเรียนเมื่ออายุ 6 ปีบริบูรณ์ และไม่ช้ากว่าอายุครบ 8 ปีบริบูรณ์ วันเกณฑ์บังคับเรียนเมื่ออายุย่างเข้าปีที่ 14

3) ระดับมัธยมศึกษา เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัยเพื่อให้เข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม แบ่งออกเป็นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี ในตอนต้นให้ผู้เรียนเลือกกลุ่มวิชาการและวิชาชีพตามความถนัดและความสนใจ ตอนปลายเป็นการเรียนกลุ่มวิชาชีพที่ผู้เรียนจะยึดเป็นอาชีพต่อไป

4) ระดับอุดมศึกษา ผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย สามารถสอบคัดเลือก

เลือกเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาได้ตามความถนัดและความสนใจ

สำหรับอัตราการอ่านออกเขียนได้ของประชากรไทย ระหว่าง พ.ศ. 2490 และ 2503 นั้นมีอัตราสูงชันมาก ถ้าเปรียบเทียบระหว่างเพศปรากฏว่าหญิงมีสัดส่วนที่อ่านออกเขียนได้ต่ำกว่าชาย แต่อัตราการเพิ่มของผู้อ่านออกเขียนได้ในช่วงปี พ.ศ. 2490-2530 ของหญิงสูงกว่าชาย สัดส่วนของผู้อ่านออกเขียนได้ของหญิงเพิ่มจากร้อยละ 40.1 เป็น 61.1 ในช่วงระยะเวลา 13 ปี ในขณะที่ชายเพิ่มจากร้อยละ 67.4 เป็น 80.6 ในช่วงเวลาเดียวกัน

จำนวนและร้อยละของนักเรียนและนักศึกษาทุกระดับการศึกษา จำแนกตามเพศ ในปี 2531

ระดับการศึกษา	รวม (ร้อยละ)	ชาย (ร้อยละ)	หญิง (ร้อยละ)
อนุบาลและเด็กเล็ก	302,459 (100.0)	154,434 (51.06)	148,025 (48.94)
ประถมศึกษาตอนต้น	5,374,392 (100.0)	2,789,066 (51.90)	2,585,326 (48.10)
ประถมศึกษาตอนปลาย	1,565,272 (100.0)	819,748 (52.37)	745,524 (47.63)
มัธยมศึกษาตอนต้น	1,275,544 (100.0)	711,763 (55.80)	564,781 (44.20)
มัธยมศึกษาตอนปลาย	214,395 (100.0)	102,765 (47.93)	111,630 (52.07)
อาชีวศึกษา	160,589 (100.0)	102,268 (63.66)	58,321 (36.32)
ฝึกหัดครู	88,670 (100.0)	38,171 (43.05)	50,499 (46.95)
อุดมศึกษา	75,457 (100.0)	44,090 (58.43)	31,367 (41.57)
รวม	9,056,778	4,762,305	4,294,473

คัดจาก : รายงานศึกษาเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาสตรีระยะยาว (2525-2544)

จะเห็นได้ว่าในระดับอนุบาลและประถมศึกษาคิดอัตราส่วนระหว่างนักเรียนหญิงและชายต่างกันไม่มาก ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวนนักเรียนผู้หญิงจะน้อยกว่าชาย แต่จะกลับเพิ่มขึ้นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระดับที่สูงขึ้นมาสำหรับสายฝึกหัดครูผู้หญิงจะมีจำนวนมากกว่าชาย คือมีจำนวนถึงร้อยละ 56.95 แต่จะมีจำนวนน้อยกว่าชายในสายอาชีพคือมีอยู่เพียงร้อยละ 36.32 ในระดับอุดมศึกษาโดยส่วนรวมแล้ว จะมีผู้หญิงน้อยกว่าชายคือมีจำนวนนิสิตนักศึกษาหญิงร้อยละ 41.54

จากสถิติของการอยู่ในระบบโรงเรียนของผู้หญิงไทย เราจะได้ภาพรวมว่าผู้หญิงไทยตั้งแต่วัยอนุบาลถึงวัยอุดมศึกษาได้รับสิทธิเท่าเทียมกับชาย แต่โอกาสยังไม่เท่าเทียมเท่าที่ควร แต่ในสภาพทั้งทางกฎหมายและความเป็นจริง อัตราการเข้าสู่การศึกษาภาคบังคับของผู้หญิงไทยเป็นที่น่าพอใจ ถ้าหากจะเปรียบเทียบกับประเทศที่กำลังพัฒนาในภูมิภาคเดียวกัน ซึ่งจะเห็นได้จากตารางดังต่อไปนี้ (UNESCO, น. 160-1)

ตารางแสดงอัตราการรู้หนังสือแบ่งตามเพศและพื้นที่ (2513, 2523)

Change in Literacy rate by sex and area

Age	Female			Male			Total		
	1970*	1980**	% change	1970*	1980**	% change	1970*	1980**	% change
Urban	84.4	90.7	7.5	94.5	95.5	1.1	89.3	93.0	4.1
15-19	96.4	98.6	2.3	98.4	98.9	0.5	97.4	98.7	1.3
20 +	78.0	87.0	11.5	92.5	93.7	1.3	85.4	90.2	5.6
Rural	73.2	84.5	15.4	88.0	92.4	5.0	80.5	88.4	9.8
15-19	92.2	96.0	4.1	95.3	97.4	1.1	93.7	96.7	3.2
20 +	62.6	78.1	24.8	83.8	89.3	6.6	73.0	83.5	14.4

Source:

(*) = 1970 Population and Housing Census, National Statistical office

(**) = 1 percent Sample of 1980 Population and Housing Census, National Statistical Office

จากตารางจะเห็นว่า ระดับการอ่านออกเขียนได้ของผู้ชายจะสูงกว่าผู้หญิง แต่อัตราการอ่านออกเขียนได้ของผู้หญิงทั้งในเมืองและในชนบทจะเพิ่มเร็วกว่าผู้ชาย ในปี พ.ศ. 2513 จำนวนผู้หญิงเข้าโรงเรียนได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 46.8 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และในปี พ.ศ. 2523 เพิ่มขึ้นร้อยละ 47.5 สัดส่วนผู้อ่านออกเขียน

ได้สูงถึงร้อยละ 89.5 สัดส่วนของชายจะสูงกว่าหญิง (ชายร้อยละ 93.1 หญิงร้อยละ 86.1) ความแตกต่างของสัดส่วนที่อ่านออกเขียนได้ระหว่างชายและหญิงลดลงเรื่อย ๆ จนถึงปี พ.ศ. 2523 พบว่าชายจะสูงกว่าหญิงเพียงร้อยละ 7

ในปี พ.ศ. 2533 คาดว่าอัตราส่วนของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปที่สามารถอ่านออกเขียนได้รวมทั้งประเทศจะสูงถึงร้อยละ 90.8 เป็นชายร้อยละ 95.5 หญิงร้อยละ 86.3 และจะมีอัตราส่วนผู้ไม่รู้หนังสือร้อยละ 9.2 แบ่งเป็นชายร้อยละ 4.5 หญิงร้อยละ 13.7

แผนภูมิแสดงอายุและการศึกษาของหญิงไทย

Age and education

Age	Education							No Res.	Total %
	Below H.S.	High School	Poly tech	Bach- elors	Master	Ph.D	Other		
< 29	0.0	0.0	0.0	8.2	3.6	0.0	0.0	0.0	11.8
30-39	1.8	0.9	0.0	9.1	15.5	9.1	0.0	0.0	36.4
40-49	0.0	0.0	1.8	8.2	13.6	10.0	0.0	0.0	33.6
50 >	1.8	1.8	0.0	1.8	4.5	4.5	0.0	0.9	15.5
No answer	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9	0.0	0.9	0.9	2.7
Total	3.6	2.7	1.8	27.3	38.1	23.6	0.9	1.8	99.8

จากแผนภูมิจะเห็นได้ว่าหญิงไทยได้รับการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท ผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 30-49 ปี จะได้รับการศึกษาในชั้นสูงคือระดับปริญญาเอก

แผนภูมิแสดงการศึกษาและกิจกรรมยามว่างของหญิงไทย

Education and leisure time activities

	Below H.S.	High H.S.	Poly- technic	Bachelor	Master	Ph.D	Other	No Answer	Total(%)
House work	0.9	0.9	0.0	8.2	10.0	5.5	0.0	0.0	25.5
Spending time with family	0.9	1.8	1.8	13.6	16.4	8.2	0.9	0.0	43.6
Education activities	1.8	0.0	0.0	4.5	9.1	4.5	0.0	0.9	20.9
Career development	0.0	0.0	0.0	0.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9
Occupational training									
Hobby, sports and cultural activities	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9	0.9	0.0	0.0	1.8
Social/voluntry work) Political activities)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.8	0.0	0.0	1.8
Socialising with friends	0.0	0.0	0.0	0.0	1.8	1.8	0.0	0.0	3.6
Religious activities	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9	0.0	0.0	0.9
Other	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
No Answer	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.9	0.9
Total	3.6	2.7	1.8	27.3	38.1	23.6	0.9	1.8	99.9

2.2 วิวัฒนาการทางการศึกษาของสตรีในต่างประเทศ

2.2.1 วิวัฒนาการทางการศึกษาของสตรีในประเทศมัลดีฟส์

ประชากรวัยเด็กที่มีอายุประมาณ 3 ขวบของประเทศมัลดีฟส์จะเข้ารับการศึกษานในสถานศึกษาที่เรียกว่า the Kiyavaage หรือ Edhurge ซึ่งสอนให้อ่านและเขียนอาราบิก (ไม่รวมการพูด) และยังสอนอักษร Thaana (Dhivehi) ด้วย มีครูซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงทำการสอน เด็กนักเรียนจะใช้กระดานดำซึ่งทำด้วยไม้ และเขียนด้วยชอล์คสีขาวทำจากปะการัง

เด็กผู้ชายที่มีอายุระหว่าง 9-10 ขวบจะสำเร็จการศึกษาจาก Kiyavaage และออกมาช่วยพ่อแม่ทำงาน เด็กผู้หญิงจะศึกษาต่อที่ the Kiyavaage ซึ่งทำให้อัตราการเรียนรู้หนังสือของผู้หญิงสูงกว่าผู้ชาย

เมื่อประมาณ 800 ปีมาแล้ว ผู้ชายชาวมัลดีเรียนได้เดินทางไปศึกษายังต่างประเทศ ผู้ชายที่มีฐานะมั่งคั่งจะเดินทางไปศึกษาต่างประเทศ อาทิเช่น ประเทศอินเดีย ศรีลังกา และอียิปต์ สาขาวิชาก็ไปศึกษาได้แก่ ศาสนา ยาที่ทำจากสมุนไพรและการเดินเรือ ลูกสาวของผู้ชายกลุ่มนี้จะได้ศึกษาวิชา คณิตศาสตร์ โหราศาสตร์ และยา

ในปี ค.ศ.1927 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนในระบบ สำหรับนักเรียนชาย โรงเรียนแรก ชื่อ Madhrasathul Sabiyya สำหรับนักเรียนหญิงจะได้รับการศึกษาในสถานศึกษา คือ Kiyavaage ซึ่งจะสอนความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ผู้หญิงที่อยู่ในตระกูลผู้ดีจะมีอาจารย์พิเศษมาสอนที่บ้าน

ในเดือนธันวาคม ค.ศ.1932 ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญ ฉบับแรก ได้มีการตื่นตัวในเรื่องการศึกษาของผู้หญิง ในปี ค.ศ.1933 ได้มีการจัดตั้งโรงเรียนสำหรับผู้หญิงแห่งแรก ซึ่งเป็นสาขาของโรงเรียนชาย เด็กผู้ชายจะเข้าเรียนระหว่าง 7.30-10.30 น. ในเวลาเช้าและเด็กผู้หญิงจะเข้าเรียนในเวลาเย็น คือระหว่างเวลา 19.30-21.30 น. สำหรับวิชาที่สอนเด็กผู้ชายและเด็กผู้หญิงนั้นจะสอนวิชาต่าง ๆ เหมือนกัน เช่น วิชาคณิตศาสตร์ ภาษา Dhivehi , อาราบิกและ Urdu เด็กนักเรียนจะมีอายุระหว่าง 9-13 ปี ต้องเรียน 4 เกรด

สองปีต่อมา รัฐบาลได้ตัดสินใจไม่ให้เด็กและผู้หญิงไปโรงเรียนแต่ได้จัดทีมบุคลากรจากกระทรวงศึกษาธิการให้ออกไปสอนถึงบ้าน ซึ่งถือว่าเป็นการตัดสินใจที่ดีอย่างมาก

อย่างไรก็ตาม โรงเรียนสำหรับสตรีได้ก่อตั้งขึ้นใหม่เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน ค.ศ. 1944 โดยใช้ชื่อเต็มและเวลาเรียนเวลาเต็ม มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ควบคุมการบริหารโรงเรียน (ต่อมาอยู่ภายใต้การควบคุมของประธานาธิบดีคนแรก คือ Al - Amir Mohammed Amin Didi ซึ่งรู้จักกันในนามของผู้ก่อตั้งการศึกษาของสตรีในประเทศมัลดีฟส์) สำหรับวิชาที่สอนนั้นได้แก่วิชาประวัติศาสตร์และภูมิศาสตร์ประเทศมัลดีฟส์, วิทยาศาสตร์, ภาษา Dhivehi, กีฬาและกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการรู้หนังสือได้รับการสนับสนุน นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรเกี่ยวกับกิจกรรมพิเศษได้แก่การสอนให้เล่นกีฬาคริกเก็ต (cricket), เทนนิส, แบดมินตัน, ปิงปอง, ฮอกกี้, การละครและโคลงกลอน ส่วนภาษาอังกฤษและ Urdu เป็นวิชาเลือก เมื่อเรียนอยู่ในเกรดที่สูงขึ้น

ในปี ค.ศ. 1946 รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนการศึกษาสตรีโดยการให้ทุนไปศึกษาต่อที่ประเทศศรีลังกา ตั้งแต่นั้นมาสตรีชาวมัลดีฟส์ได้มีโอกาสไปศึกษาต่อยังต่างประเทศอยู่เสมอ ทำให้สตรีได้รับการยอมรับนับถือ และมีตำแหน่งในสังคมสูงขึ้น

ปัจจุบันโรงเรียนรัฐบาลสตรีชื่อ Aminiya เป็นโรงเรียนสตรีระดับมัธยมศึกษาที่ใหญ่ที่สุด ส่วนโรงเรียนรัฐบาลชายระดับมัธยมศึกษาที่ใหญ่ที่สุดและมีอยู่แห่งเดียวในปัจจุบันชื่อโรงเรียน Majeediyya

ในปี ค.ศ. 1960 โรงเรียนรัฐบาลทั้งสองแห่งได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน ครูส่วนใหญ่มาจากประเทศศรีลังกา หลักสูตรการศึกษาประกอบด้วยวิชา วิทยาศาสตร์, ภูมิศาสตร์, คณิตศาสตร์, เศรษฐศาสตร์, ภาษาอังกฤษและวรรณคดีอังกฤษ, ภาษาอิสลาม และภาษา Dhivehi

ในปี 1967 มีนักเรียนหญิงกลุ่มแรกที่สามารถศึกษาระดับ G.C.E.O ผู้ที่สอบผ่านมาตรฐานสูงสุดของระดับ G.C.E.O (G.C.E.O Level) และระดับ A (A. Level) จะได้รับรางวัลทุนการศึกษาสูงสุด

สัดส่วนของผู้เดินทาง ไปศึกษาต่อยังต่างประเทศจะเป็นชายมากกว่าหญิง ผู้หญิงส่วน
มากจะแต่งงานตั้งแต่อายุน้อย และมีชีวิตอยู่กับครอบครัว ส่วนผู้หญิงที่ศึกษาต่อในระดับสูง
ส่วนใหญ่จะศึกษาในสาขาวิชาการศึกษา และสาธารณสุข ผู้ที่เห็นหมอลส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง
ผู้หญิงที่ศึกษาในระดับสูงจะแต่งงานช้าบางคนจะมีตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบ ในส่วนงานของรัฐ

สำหรับสตรีที่ไม่ได้รับการศึกษาในระบบ รัฐบาลจะจัดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพ ชื่อ The
Vocational Training Centre in Male' มีหลักสูตรสำหรับนักเรียนหญิงและนัก
เรียนชาย ได้แก่ช่างกล, ช่างซ่อมตู้เย็น, ช่างไม้, ช่างไฟฟ้า, อิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้นและ
อื่น ๆ เป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อนักเรียนหญิงและชายที่สำเร็จการศึกษาแล้วไปหางานทำใน
สาขาวิชาที่สำเร็จมา ผู้ชายจะได้งานทำมากกว่าผู้หญิง และค่าแรงของผู้หญิงจะต่ำกว่าของ
ผู้ชาย แต่ผู้หญิงได้ทำชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ โดยการทำงานเป็นช่างเครื่องวิทยุที่ Male'
International Airport ก่อนมาทำงานนั้นได้เรียนอยู่ที่ Vocational Training
Center โดยเรียนร่วมกับนักเรียนชายในชั้นนั้นซึ่งมีจำนวน 8 คนและนักเรียนหญิง 3 คน

หน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษานอกระบบ มีหน้าที่จัดการศึกษาให้หญิงและชายที่ไม่มี
โอกาสได้ศึกษาในระบบ เพื่อจะได้มีความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประ
จําวันให้ดีขึ้น หน่วยงานดังกล่าวได้แก่

- The Educational Development Centre
- The Non-Formal Education Unit
- Institute for Teacher Training

Institute for Teacher Training ได้จัดหลักสูตรการศึกษาและจัดการ
สัมมนา นอกจากนั้น ได้จัดหลักสูตรปฐมนิเทศการปฏิบัติงาน ซึ่งได้รวมการประดิษฐ์อักษรและ
พิมพ์ดีดไว้ด้วย มีผู้หญิง เป็นจำนวนมากได้เข้าร่วมหลักสูตรดังกล่าว เมื่อสำเร็จแล้วได้ออก
ไปทำงานในตำแหน่งเสมียนและเลขานุการในสำนักงาน

สำหรับ Office for Women's Affairs ได้จัดหลักสูตรสำหรับผู้นำสตรี ใช้
เวลา 3 เดือน โดยเปิดสอนใน Male' หลักสูตรดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการสร้างผู้นำ
สตรีในชุมชน วิชาที่สอนได้แก่ ภาษาศาสตร์, ศิลปะ, สภาวะสิ่งแวดล้อม, ศาสนา, การ

เกษตรเบื้องต้น, การวางแผนโครงการ, สาธารณสุขและโภชนาการ, กิจกรรมหารายได้ต่าง ๆ เพื่อช่วยส่งเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัว

Allied Health Services Training Centre ได้จัดหลักสูตรถึง 7 หลักสูตร ซึ่งได้รับความสนใจจากกลุ่มผู้หญิงเป็นอย่างมาก หลักสูตรดังกล่าว ได้แก่

- 1) ผู้ช่วยปรุงยา (Pharmacy Assistants)
- 2) สาธารณสุขชุมชน (community Health Workers)
- 3) สาธารณสุขครอบครัว (Family Health Workers)
- 4) หมอตำแย (Traditional Midwives)
- 5) ผู้ช่วยพยาบาล (Nurse Aides)
- 6) ผู้ช่วยผดุงครรภ์ (Auxiliary Nurse Midwives)
- 7) เจ้าหน้าที่ส่งเคราะห์ข้าราชการพลเรือน (First Aid for Civil Servants)

สำหรับหลักสูตรที่ 4, 5 และ 6 มีผู้เข้าร่วมหลักสูตรเป็นผู้หญิงทั้งหมด หลักสูตรที่ 3 ผู้เข้าร่วมหลักสูตรเป็นผู้หญิงส่วนใหญ่ หลักสูตรดังกล่าวข้างต้นจัดที่ Male' เพราะมีความสะดวกและมีข้อมูลพร้อม

ในปี ค.ศ. 1980 รัฐบาลของประเทศมัลดีฟส์ได้ขยายโปรแกรมการศึกษาพื้นฐานของชาติออกไปอย่างกว้างขวาง 2 ใน 3 ของผู้เข้าร่วมโครงการเป็นผู้หญิง

ครูที่สอนในโรงเรียน Male' (ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอน) และโรงเรียน Atoll (ใช้ภาษา Dhivehi เป็นสื่อ) ได้รับการฝึกหัดจาก the Institute for Teacher Training ในจำนวนครูทั้งหมดนั้นส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง

ศูนย์เยาวชนแห่งชาติ (The National Youth Centre) และกระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม ได้ให้การสนับสนุนในการพัฒนาผู้หญิงที่มีความชำนาญด้านศิลปะ ศูนย์เยาวชนแห่งชาติได้จัดหลักสูตรเฉพาะผู้หญิงหลายหลักสูตร ซึ่งได้แก่

- 1) หลักสูตรการตัดเสื้ออย่างมีหลักเกณฑ์ (1 ปี, 10 ชั่วโมง/สัปดาห์)
- 2) หลักสูตรการเย็บปักโดยใช้จักร (1 ปี, 10 ชั่วโมง/สัปดาห์)

3) หลักสูตรการตัดเสื้อสำหรับสตรีชนบท (3 เดือน, 10 ชั่วโมง/สัปดาห์)

ผู้หญิงที่เข้าร่วมในหลักสูตรที่จัดโดย ศูนย์เยาวชนแห่งชาติส่วนมากมีฐานะยากจน

กระทรวงการค้าและอุตสาหกรรม ได้เริ่มหลักสูตรการเย็บปักในเดือนเมษายน

1985 ที่ Male' โดยมีผู้เชี่ยวชาญหญิงจากประเทศจีน 4 คนเป็นผู้สอน มีผู้หญิงเข้ารับการฝึกหัดจำนวน 86 คน ผู้ที่สำเร็จหลักสูตรที่สามารถนำไปประกอบอาชีพ ซึ่งนำรายได้เพื่อเลี้ยงชีพได้

ในวันที่ 22 เมษายน 1987 ได้มีการจัดตั้ง the School of Hotel and Catering Services เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศมีนักเรียนทั้งหมด 25 คน เป็นนักเรียนหญิง 5 คน ปกติแล้วหญิงโสดและหญิงที่แต่งงานแล้วจะไม่ได้รับการสนับสนุนให้ทำงานในสถานที่ที่ปลอดภัยในโรงแรมใน Male' ยอมให้ผู้หญิงมีหน้าที่รับผิดชอบงานในแผนกต้อนรับ

ถึงแม้ว่าผู้หญิงจะได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในโปรแกรมฝึกอบรมต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว แต่ผู้หญิงมักจะไม่ได้รับโอกาสฝึกอบรมอย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพราะมีภาระของครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบ

ระบบการศึกษาของประเทศมีลัทธิสังคมนิยม ไม่ให้หญิงและชายศึกษาร่วมกันคือแยกระหว่างโรงเรียนหญิงและโรงเรียนชาย แต่หลักสูตรการศึกษาจะใช้เหมือนกัน

โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาของรัฐบาลจะแยกเป็นโรงเรียนหญิง 1 โรงเรียน และโรงเรียนชาย 1 โรงเรียน อย่างไรก็ตามเมื่อนักเรียนและโรงเรียนราษฎร์มีจำนวนเพิ่มขึ้น ควรมีการพัฒนาการศึกษาแบบสหศึกษา

สาธารณรัฐมีลัทธิสังคมนิยมเป็นสังคมมุสลิม ร้อยละ 100 ตามวัฒนธรรมของชาวมุสลิมเห็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชากรหญิงชายต้องแยกจากกัน ตั้งแต่เกรด 6 ขึ้นไป (อายุ 12 ปีและมากกว่านั้น) การแยกโรงเรียนระหว่างหญิงและชายทำให้เกิดปัญหาเรื่องการเงินที่ใช้ในการดำเนินงาน และไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน

ตารางแสดงจำนวนประชากรที่อ่านออกเขียนได้ในปี 1977

สถานที่	รวมทั้ง 2 เพศ	ชาย	หญิง
Republic	70.5	70.3	70.8
Male'	88.2	87.7	88.9
Atolls	65.7	65.0	66.4

ที่มา : สมุดสถิติรายปีประเทศมัลดีฟส์ 1983

ตารางแสดงจำนวนประชากรที่อ่านไม่ออกและเขียนไม่ได้ในปี 1981-83

ปี	จำนวนทั้งหมด		ร้อยละ	
	สาธารณรัฐ	ในเมือง	สาธารณรัฐ	ในเมือง
1981	14,103	2,022	19.9	12.8
1982	12,691	2,001	16.8	12.7
1983	10,341	1,625	13.34	9.15

ที่มา : สมุดสถิติรายปีประเทศมัลดีฟส์ 1983